

Henrik Ibsen (1828 – 1906): Domov loutek (Nora) (1879)

Struktura zkoušky:

I. Beletristický text:

A. Literární druh a žánr, umělecký směr / tvůrčí skupina, literárněhistorický kontext, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;

- B. 1. Doba a místo (děje);
2. Hlavní postavy a jejich charakteristika;
3. Námět, témata, hlavní motivy;
4. Zvláštnosti kompozice;

C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti;

HELMER: Noro! (...) Víš, co stojí v tom dopise?

NORA: Víím. Nech mě jít! Pusť mě ven! (...)

HELMER (zavravorá): Je to pravda? Tedy je to pravda, co píše? Hrůza! Ne, ne, to nemůže být pravda!

NORA: Je to pravda. Milovala jsem tě nade všecko na světě!

HELMER: Nech si takové ubohé výmluvy! (...) Zdědilas ty lehkomyšlné zásady svého otce. Žádné náboženství, žádná morálka, žádný smysl pro povinnost -. (...) Už chápeš, cos mi udělala?

NORA (*chladně a klidně*): Chápu. (...)

HELMER: Musí se to ututlat stůj co stůj. – A co se nás dvou týče, musíme zachovat zdání, že se mezi námi nic nestalo. Ovšem jen navenek. Zůstaneš tedy v domě jako dosud; to je samozřejmé. Ale děti vychovávat nebudeš; netroufám si ti je svěřit. – A tohle musím říkat ženě, kterou jsem miloval tak vroucně a kterou ještě -! Ale to teď přestane. Ode dneška už nejde o štěstí; jde o to, zachránit aspoň trosky, zbytky, zdání –

(*V předsíni někdo zazvoní. Helmer jde otevřít... Roztrhne obálku, přelétne několik řádek, pohlédne na přiložený papír; radostně vykřikne.*) Noro! (...) Muasím si to přečíst ještě jednou. Ano, ano; je to tak. Jsem zachráněn! Noro, jsem zachráněn!

NORA: A já?

HELMER: Ty taky – no, samozřejmě; oba jsem zachráněni: ty i já. Podívej se. Vrací ti dlužní úpis. Píše, že lituje a že ho mrzí -; že šťastný obrat v jeho životě -. (...) Ach, Noro, Noro -; (...) Přisáhám, že jsem ti odpustil všecko. Vždyť vím, žes to udělala jen z lásky ke mně.

NORA: To je pravda.

HELMER: Milovalas mě tak, jak žena má milovat svého muže. Jenom jsi nedovedla dobře uvížit prostředky. Ale myslíš, že tě mám snad méně rád proto, že nedovedeš jednat samostatně? Ne, ne, spolehni se na mne, vždycky budu tvým rádcem, vždycky tě povedu. To bych ani nebyl muž, kdyby mě tvá bezradnost ještě víc k tobě nepřitahovala. Zapomeň už na ta drsná slova; říkal jsem je v prvním leknutí, kdy se mi zdálo, že se všecko na mne řítí.

II. Nebeletristický text:

A. Funkční styl, obsah, účel, vztah k prvnímu textu;

B. Jazykové apod. zvláštnosti.

Žaneta Kyselová: Existencionální a feministické motivy v próze psané ženami v období 1989 – 2005.

Pojem feminismus je vysvětlován jako soubor ideologií, politických hnutí a sociálních teorií, jehož cílem je výzkum jevů, které lze považovat za projevy utlačování žen jako sociální skupiny a zároveň snaha o zlepšení jejich životních podmínek a základních občanských práv. 1 Feminismus nelze chápat jako ucelený komplex, ale jako názorový vývoj, který se snaží o ženskou emancipaci. Jeho hlavním cílem není dosáhnout rovnoprávnosti, ale doložit vyšší hodnotu ženství. 2 Morrisová

definuje feminismus jako politický pohled. Rozdílnost pohlaví chápe jako základ nerovnosti mezi muži a ženami, což vede k sociální nespravedlnosti vůči ženám. Morrisová dále uvádí, že nerovnost mezi pohlavími není výsledkem biologické nutnosti, ale vzniká v důsledku kulturní interpretace rozdílů mezi pohlavími. Často se mluví o třech vlnách feminismu. Takzvaná první vlna se datuje od poslední třetiny osmnáctého století do roku 1930 a přiklání se k přiznání základních občanských a politických práv ženám. 4 Druhá vlna probíhala v rozmezí 60. a 80. let dvacátého století. Ženská hnutí během ní dostala mnoha změn, jako například větší kontroly nad vlastním tělem, práva na potrat a možnosti volby jakékoliv profese. Do druhé vlny patří i takzvaný mateřský feminismus, který požaduje, aby se mateřství dostalo skutečného významu jak v kultuře, tak i ve veřejném mínění. Feminismus také usiluje o sblížení veřejné a soukromé sféry a chápání ženy v domácnosti jako součást politiky. Nepojednává tedy jen o rovnosti žen a mužů, ale i o rozdílech mezi nimi. 5 Někteří autoři (např. Mirek Vodrážka) uvádějí i třetí vlnu feminismu, která se zabývá sexistickými problémy společnosti a subjektivitou ženy. Jiní autoři (např. Hana Havelková) se třetí vlnou nesouhlasí.